

TOBB TİCARET BORSALARI KONSEY TOPLANTISI

TARSUS TİCARET BORSASI TARIM RAPORU

23/02/2016 Salı

TOBB/Ankara

GİRİŞ

Türkiye'nin ulusal ölçekte ortaya koyduğu 2023 hedeflerine ulaşılabilmesi için topyekûn kalkınmanın şart olduğu ve ülkenin bütün bölgelerinin bu hedeflere azami katkı sunması gerektiği açıktır.

Dünya'daki toplam nüfusun yaklaşık beşte biri geçimini tarımdan sağlamaktadır. Bu rakamlar ülkelerin gelişmişlik düzeylerine bağlı olarak değişse de, gerçek olan tarım olmadan bir endüstriden bahsedilmeyeceğidir.. Türkiye'de son dönemde, yapısal reformlar ve AB müktesebatına uyum kapsamında tarım, hayvancılık ve gıda endüstrilerinde önemli adımlar atılmıştır. Geline nokta, yapılan bu reformların etkilerinin analiz edilmesi, mevzuatın ve bu mevzuatı uygulamakla yetkili kılınan kamu kurumları, özel sektör ile STK'ların uyum içinde çalışmalarıdır.

Mevcut durumda, potansiyel toprak kaynaklarının önemli bölümünün kentsel kullanıma açıldığı ve tarım için kullanılmadığı, su kaynakları bakımından ise ciddi bir kıtlık yaşandığı görülmektedir. Bunun yanı sıra, iklim değişikliği dolayısıyla tarımsal üretim kaynaklarında gelecekte daha büyük problemler ortaya çıkabileceği tarafımızca düşünülmektedir.

Bu bakış açısından hareketle Çukurova Bölgesinin de Türkiye'nin 2023 hedefleri doğrultusunda üzerine düşeni yerine getirebilmesi için gerekli olan sosyo – ekonomik ve mekânsal olarak bütünleşmiş, rekabet gücü ve refah düzeyi yüksek bölgelerden biri olması hedeflenmelidir.

Yerel ve sosyo – ekonomik kalkınma açısından Çukurova Bölgesindeki en önemli potansiyel sektörlerin başında tarım sektörü gelir. Nüfusun önemli bir bölümünün tarım, hayvancılık ve tarım-hayvancılık entegrasyonu içinde sanayi üretimi ile geçimini sağlaması bölgede bu alanda yapılabilecek iyileştirme çalışmalarını düzenleyici aktörler açısından önemli hale getirir. Mersin ilinin toplam tarımsal üretim değeri, 5,5 milyar TL yi geçmekte ve Adana ili 5 milyar TL'ye ulaşmaktadır. İki ilin bitkisel üretim değeri, Türkiye'deki bitkisel üretim değeri içindeki payı 9,3 (ADANA %3,7 – MERSİN %4,6) Canlı hayvanlar ve hayvansal ürünler değerlerinin Türkiye içindeki payları ise sırasıyla %3,2 ve %1,7'dir.

Arazi yapısı ve iklimi göz önünde bulundurulduğunda Çukurova Bölgesi uygun iklim koşulları, coğrafi özellikleri, toprak verimliliği ve sulama imkânlarıyla tarımsal üretimde Türkiye'de önemli bir yere sahiptir. Birçok ürünün üretim miktarı, çeşitliliği ve verimliliğinde Türkiye genelinde ilk sırada yer almaktadır.

Dünya nüfusu 2050 yılında bugünkü nüfustan %34 daha fazla olacağı, yani 9,1 milyara ulaşacağı tahmin ediliyor. Daha büyük ve muhtemelen daha şehirli olacak nüfusun beslenmesi için gıda üretiminin %70 oranında artırılması gerekecektir. Buda daha az toprak kullanılarak daha fazla gıda üretmek demektir.

Artık küreselleşen dünyada ülkesel rekabetçilikten çok bölgesel rekabetçilik gündeme gelmeye başlamıştır. Bölgenin kalkınması ve rekabet gücü açısından önemli bir fırsat olan tarımsal üretimden ve tarımsal ihracattan nasıl faydalanırız sorusuna cevap aramalıyız. Bu noktada; Türkiye tarım ihracatının 6 da 1'ini (yaklaşık 1 milyar dolar) gerçekleştiren bölgemizde kalkınmanın katalizörlerinden biri olan ihracat açısından yararlanılacak kaynakları ortaya çıkarmak, bölgesel tarımsal ihracat oranlarının artırılarak ekonomik bir odak haline gelmeyi planlamalıyız.

Bu çalışma Bölge tarımını ve tarımsal üretimini mevcut durum itibariyle genel hatlarıyla ortaya koymaya yönelik olarak hazırlanmıştır. Çok geniş bir konu olması nedeniyle bu çalışmanın ürüne yönelik ve havza bazlı geliştirilmesi de elzemdir.

Saygılarımla.
Murat Kaya
Tarsus Ticaret Borsası
Yönetim Kurulu Başkanı

DÜNYA EKONOMİSİNE YÖN VEREN TARIM

Dünya Ekonomisi Üretim Değeri: 72,215 Milyar \$
Türkiye'nin Dünya Ekonomisindeki % Payı (17. Sıra) :%1.1

Dünya Tarımsal Üretim Değeri : 3,029 Milyar \$
Tarımın % Payı : %4.2
Türkiye'nin Tarımsal Üretimdeki Payı % (9. Sıra) : %2.1

Dünya Nüfusu: 7,2 Milyar Kişi
Türkiye'nin % Payı (18.Sıra) : %1.0

Dünya Tarımında Ekonomik Olarak Aktif Nüfus : 1,3 Milyar Kişi
Türkiye'nin % Payı (21. Sıra) : %0.6

Dünya Toplam Tarım Alanı (Tarla, Bahçe, Çayır, Mera) : 4,95 Milyar Ha
Türkiye'nin Toplam Tarım Alanındaki % Payı (30. Sıra):%0.8

Dünya Toplam Tarla ve Bahçe Alanı:1,6 Milyar Ha
Türkiye'nin Tarla ve Bahçe Alanlarındaki % Payı (14. Sıra):%1.5

Dünya Çayır ve Mera Alanları:3,359 Milyar Ha
Türkiye'nin Çayır ve Mera Alanlarındaki % Payı (42. Sıra):%0.4

Dünya Mal İhracatı:18,5 Milyar \$
Dünya Tarım ve Gıda Ürünleri İhracatı :1,7 Trilyon \$
Tarım ve Gıda'nın % Payı:%9.0
Türkiye'nin Tarım ve Gıda İhracatındaki % Payı (27. Sıra):%0.9

Dünya Tarım ve Gıda Ürünleri İthalatı :1, Trilyon \$
Tarım ve Gıda'nın % Payı:%9.4
Türkiye'nin Tarım ve Gıda İthalatındaki % Payı (25. Sıra):%0.9

Dünya nüfusu artıkça gıda ihtiyacının karşılanması da sorun haline geliyor. Bu yüzden tarım ve gıda, yüzyılın en stratejik sektörleri arasında. Dünya tarım ürünleri üretiminde Türkiye, önemli fırsatlar barındıran ve zirveye tırmanabilecek potansiyeli var AMA, değerlendiremiyor.

Türk tarımı, dünyada **7 üründe birinci**,

(Bu ürünler fındık, kayısı, incir, kiraz, vişne, ayva ve haşhaş tohumu)

6 üründe ikinci,

(Karpuz, kavun, çilek, pırasa, bal ve fiğ)

8 üründe ise üçüncü sırada

(Mercimek, elma, salatalık, yeşil biber, yeşil fasulye, kestane, Antepfıstığına ve koyun sütü)

Greyfurt, arpa, pamuk, ayçiçeği, Lif Pamuk ve çavdarda **7. sırada**

Buğday ve portakalda **10. sırada**

Mısırdaki **23. sırada**

Pirinçte **38. sıradayız.**

Tarımsal ekilebilir alan büyüklüğünde de ilk sırayı ABD alıyor. Yüzölçümü 9 milyon 159 bin kilometrekare olan ABD'nin 1 milyon 767,7 bin kilometrekare tarım alanı bulunuyor. Yüzölçümünün yüzde 54,4'ü tarım alanı olan Hindistan, 1 milyon 617,3 bin kilometrekare tarım alanına sahip. Hindistan'ı 1 milyon 249,8 bin kilometrekare ile Rusya izliyor. Dünyanın en büyük yüzölçümlü; 16 milyon 889 bin kilometrekareye sahip ülkesi olan Rusya'nın, sadece yüzde 7,4'ü tarımsal alan olarak değerlendirilebiliyor. Çin ise Türkiye tarım alanının sadece 5 katı büyüklüğündeki tarım alanıyla, **Türkiye'nin 20 katı nüfusu besliyor.**

Türkiye, 186 ülkeye tarımsal ürün ihraç ediyor. 20 milyar dolarlık tarımsal ürün ihracatında hububat, bakliyat, yağlı tohumlar ve mamulleri ihracatı başı çekiyor. Ülkenin %35' i işlenen tarım arazisidir. Nüfusun 1/3'ü tarımsal faaliyetlerle geçimini sağlamaktadır. Çalışan her 4 kişiden biri tarımda çalışmaktadır. Tarım üretimi yıllık 62 milyar doları aşmış durumdadır. Türkiye'deki endüstri tesislerinin büyük bölümü tarımsal maddeleri hammadde olarak kullanmaktadır. Bu durum, sanayinin gelişmesinde büyük önem taşımaktadır. Tarımsal ihracatımız 18 milyar dolar ile toplam ihracatımızda %15 gibi önemli bir paya sahiptir.

2015'te ihracat bir önceki yıla göre yüzde 8,56 azalarak 157 milyar 390 milyon dolardan 143 milyar 921 milyon dolara geriledi. Bu dönemde ithalat da yüzde 14,5 azalışla 242 milyar 177 milyon dolardan 207 milyar 61 milyon dolara düştü.

TİM verilerine göre Tarım sektöründe ihracat bir önceki yıla göre, Bitkisel üretimde % 6,6 ( ) Hayvansal ürünlerde % 20 geriledi.

BÖLGEMİZ NEREDE?

TR62 Bölgesine bakıldığında Adana il nüfusunun 2,16 milyon kişi, Mersin il nüfusunun 1,73 milyon kişi Tarsus ilçe nüfusunun 350 bin olduğu, tarımla uğraşan aktif üretici nüfusunun Adana – Mersin illerine oranla Tarsus'ta % 10 gibi yüksek bir seviyede;

Kullanılabilir tarım alanı büyüklüğü Adana ilinin 4,9 milyon dekar, Mersin ilinin 3,8 milyon dekar ve Tarsus İlçesinin 1,1 milyon dekar.

İl Adı	Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Ekilen Alanı(dekar)
Adana	3.940.955,00
Mersin	2.082.484,00
Tarsus	685.000,00

İl Adı	Sebze bahçeleri alanı(dekar)
Adana	282.034,00
Mersin	307.659,00
Tarsus	120.500,00

İl Adı	Meyveler, içecek ve baharat bitkilerinin alanı(dekar)
Adana	675.066,00
Mersin	1.243.312,00
Tarsus	288.522,00

İl Adı	Diğer tarımsal faaliyet alanı(dekar)
Adana	43.000,00
Mersin	167.100,00
Tarsus	6.000,00

Büyükbaş hayvan varlığı Adana ilinin 199 bin, Mersin ilinin 108 bin ve Tarsus İlçesinin 40 bin.

Küçükbaş hayvan varlığı Adana ilinin 710 bin, Mersin ilinin 1,3 milyon ve Tarsus İlçesinin 250 bin.

Tarsus sadece tarımsal üretimle kendini sınırlamıyor, bir adım ileri giderek bu alanda stratejiler de geliştiriyor. Bu açıdan bakınca Tarsus çok büyük potansiyele sahip olmasına karşın bu büyük potansiyelini bir türlü fırsata çeviremiyor.

Özetlemek gerekirse;

Tarsus'ta aktif üretici sayısı 26.500 kişi, ÇKS kayıtlı 8.000 kişi, tarımda çalışan toplam işgücü mevsimlikler dâhil 100 binden fazla, Mersin il'inin kullanılabilir tarım arazisinin % 25 Tarsus'ta (1 milyon 100 bin da), Mersinde üretimi yapılan tarım ürünlerine ödenen Bitkisel ve hayvansal destek miktarı 68,5 milyon tl ve bu desteğin % 80 'i yani 55 milyon tl 'si Tarsus'lu üreticiye ödeniyor, ilin hayvan varlığının % 35'i Tarsus'ta ve 35 milyon tl'lık hayvansal desteğin 8 milyon tl'si yine Tarsus'lu üreticiye ödeniyor.

TARSUS'TA ÜRETİLEN TARIM ÜRÜNLERİNİN EKONOMİYE KATKISI

BUĞDAY 330 BİN DEKARDA 190 BİN TON İLE 160 MİLYON TL
MISIR 225 BİN DEKARDA 330 BİN TON İLE 230 MİLYON TL
SOYA 72 BİN DEKARDA 32 BİN TON İLE 40 MİLYON TL
DİĞER ÜRÜNLERDEN ELDE EDİLEN EKONOMİK KATKI 1,25 MİLYAR TL
GAYRİ SAFİ ÜRETİM DEĞERİ TOPLAMDA 2 MİLYAR TL

Sorun;

Rekabet zincirinin önemli bir oyuncusu olan bölgemizin dışa daha çok açılması, hedef pazarlarının ihtiyaçlarına anında cevap verebilmesi, küresel rekabet koşullarında pozitif değer kazandırılması;

Çözüm;

İç ve dış ticarete doğru politikaları sürdürülebilirliği, Tarım Havzaları ile yenilenen Türkiye ekim deseni ve tarımsal ürünlere sağlanan destek unsurları ile ülkesel rekabetçilikten çok bölgesel rekabetçiliğe destek verilmesi.

Sorun;

Tarsus'un ve bölgemizin tarımsal envanterinin oluşturulamaması

Çözüm;

Tarımsal üretim potansiyelinin ve tarımsal kaynaklı ihracat edilebilir ürünlerinin veri tabanının en küçük mecrâ (köy, ilçe vb..) bazında kanuni adresi olarak işlenmesi, tarımsal ürün ihracat sektör temsilcilerinin bir araya gelerek ihracatla ilgili yaşanan sorunlara dair paylaşımda bulunmaları,

Sorun;

Tarım sektörünün bir alt sektörü olan yaş meyve ve sebze ile narenciye de bölgemiz ve dolayısıyla Tarsus'un potansiyelinin arttırılamaması,

Çözüm;

Avrupa Birliği ülkeleri bu alt sektörde net ithalatçı konumundadır. Ancak Türkiye'nin aksine AB'de bu alt sektöre önemli ölçüde destek verilmektedir. Bu nedenle ihracat ile ilgili teşviklerin yeteri seviyelere yükseltilmesi tarımsal ihracatın önündeki önemli dalganmaları engelleyecek, özellikle tarımsal ihracat için kanuni adres üretim yeri izlenebilirlik sistemi kurulması ile de bölgesel üretime ürün teşviki sağlanmış olacaktır.

Sorun;

Ülkemiz yaş meyve ve sebze ile narenciye üretim miktarlarındaki artışı ihracatına halen yansıtamamıştır

Çözüm;

Türkiye en çok ikili dış ticaret yaptığı 25 ülke içinden net ihracatçı olduğu 7 ülke (Irak, İngiltere, Azerbaycan, Mısır, BAE, Suudi Arabistan ve İsrail'dir.) sayısını arttırarak bu durumu tarımsal ürünlerin ihracat edilebilir lehine çevirmelidir.

Yurt içinde organize olmuş ve teknolojik yatırımlarını yapmış şirketlerin, Yurt dışında ise Sektörsel Dış Satım Şirketlerinin desteklenmesi gerekmektedir.

Ürünlerimizin devlet garantisinde ihraç edilmesine olanak sağlayacak uluslar arası anlaşmalar yapılmalıdır.

Sorun;

İhracata yönelik devlet yardımları kapsamında DFİF'ten yapılan ödemeler ihracatçı firmaya yapılmaktadır. Uygulamada DFİF alacakları yüzünden yaşanan en büyük sorunlardan biri serbest piyasa da fiyat istikrarsızlığının oluşması ve kaliteli ürün ayırımının yapılmamasıdır.

Çözüm;

Kaliteli üründe ihraç marka değeri yaratılmasını teşvik edecek bir model olarak Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonundan ihracata yönelik devlet yardımının gümrük çıkış beyannamesi sureti üzerinden ihraç edildiği kesinlik kazanan ürünün tonajı üzerinden ihracata konu ürünü yetiştiren üreticiye ödenmesi tavsiyemizdir. Ayrıca, KDV iadelerinin de kesinlik kazanan gümrük çıkış beyannamelerinin ihracat bedeli üzerinden belirlenecek oranda avans olarak ihracatçı firmaya ödenmesi diğer öneri modelimizdir.

Sorun;

Türkiye 2023 yılına dönük 150 milyar dolar tarımsal üretim, 40 milyar dolar tarım ihracatı hedefleri için çalışıyor. Finansman ve verimlilik araçlarının bu hedeflere katkı sağlaması gerekiyor.

Çözüm;

-Tarımsal Kredilerde Tarımsal finansman kaynaklarını çeşitlendirerek katma değeri yüksek ürünlerin toplam üretim içerisindeki payı arttırılmalı.

-Kamu ve özel bankaların tarım destek portföylerini genişletmeli.

-Sektörde faaliyet gösteren üreticilerin mevsimsel şartlar dikkate alınarak kredi ödemelerini gelir elde etme dönemlerine uygun olarak düzenlenmeli.

-Üretim artışının yanında tarım ürünlerinin iyi uygulanmış bir stratejiyle iç ve dış pazarlarda etkin bir şekilde pazarlanması oldukça önemli. Dış pazarlarda daha rekabetçi konumda yer alarak hedef ülkelerde önemli bir

pazar haline gelmesi ve Türk ürünlerinin uzak coğrafyalarda bilinirliğinin artırılması için çalışmalar başlatmalıyız.

-Tarım ürünlerinde ürün ve miktar çeşitliliği açısından zengin olan ülkemizin ürettiği ürünleri kendi markası ile satması ve dünya markası yaratma yoluna gidilmeli

Sorun;

Tarım sektörüne mazot, gübre, toprak analizi, organik ve iyi tarım, fındık, prim destekleri, hayvancılık, kırsal kalkınma, tarım sigortası, sertifikalı tohum, fidan başta olmak üzere 50 kalemin üzerinde destekleme ödemesi verilmektedir. Ancak SOYA, PAMUK gibi stratejik öneme sahip ürünlerde dışa bağımlılıktan kurtulamıyoruz. Soya üretiminde ihtiyaç olunan ticari dengenin % 9'nu üretebilmekte, kalan kısmı ise ithal etmekteyiz. Pamukta bu denge %25 ve % 75 'ni ithal etmekteyiz.

Çözüm;

Soyada tarımsal ekim ve üretim planlaması hedeflerinin aksine son 2 yıldır dikkate değer şekilde küçülen soya ekim alanı ile karşı karşıyayız. Dünya 5 yıllık üretim projeksiyonunda ekim alanı artış gösterirken Türkiye de bu durum tersinedir. Türkiye'nin gelecek 5 yılda soya dış ticaretinin ise 1,4 milyondan 1,5 milyona yükseleceği, soya yağının ise önümüzdeki 2 yılda 2,5 milyon tondan 2,6 milyon tona yükseleceği beklenmektedir.

Keza, aynı durum Pamuk üretimi içinde geçerli olup stratejik öneme sahip bu 2 ürün için ekim alanlarının daralmasını önleyici tedbir ve önlemlerin bir an önce alınması, üreticinin bu ürünleri yetiştirmesini teşvik edici dinamik destek unsurlarının Bakanlığımızca acilen belirlenmesini tavsiye ederiz.

Sorun;

Tarımda kamu eliyle üretim planlaması yapılamamaktadır. Bu durumda üretim planlaması ve yönlendirmesi konusunun tamamen özel sektöre bağlı olarak piyasa şartlarında şekillenmektedir.

Çözüm;

-Tarım teşviği verilen ürünlere verilen desteklerin, bölgesel olarak tespit edilen maliyetin en az % 50 sini karşılayacak oranda verilmesi sağlanmalıdır.

-Destek miktarlarının üretim sezonundan önce belirlenerek, en geç hasat döneminde veya yılın ilk 4 ayı içinde üreticiye ödenmelidir.

-Kamudan bağımsız bir yapıda üreticilere, üretimden pazarlamaya kadar olan safhalarda hizmet vermek üzere; Tarımsal Üretici Birliklerinin geliştirilmelidir.

TARSUS TARIMSAL VARLIĞI VE SORUNLAR ÖZETİ

Gerek arazi varlığı ve uygun iklimi; gerekse stratejik coğrafi konumu itibariyle dikkate alındığında; Çukurova Bölgesi Türkiye'nin önem arz eden bir yerinde bulunmaktadır.

Çukurova'nın gözbebeği olan Tarsus İlçesi tarım potansiyeli oldukça yüksek olup, yaklaşık 8000 kayıtlı çiftçisi, 1.008.986 da tarım arazisi ile Mersin İlinin tüm arazi varlığının %25'i; 30.000 büyükbaş, 250.000 küçükbaş hayvan varlığı ile Mersin İlinin toplam hayvan varlığının %35'i; yıllık 50 milyon kanatlı hayvan yetiştiriciliği ile de Mersin İlinin kanatlı varlığının %90'ı İlçemizde bulunmaktadır.

Aşağıdaki tabloda özetlendiği üzere; Tarsus ilçemiz hali hazır arazi ve hayvan varlığı ile 2 milyar TL'lik Gayri Safi Üretim Değeri ile Mersin İlinin % 30'na, Adana İlinin % 32'sine tekabül etmektedir.

TKDK'nın 2015 yılında Mersin ilinde yararlandığı 100 projenin 44 tanesi Tarsus'ta değer bulmuştur. Bu katma değer parasal büyüklüğü ise 47 milyonluk TL'dir.

Üreticilerimizin Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığından talepleri;

1-)Sulanamayan tarım arazilerinin sulanabilmesi için devam eden projelerin hızlandırılması (Tepeçaylak, Pamukluk Sulama Projeleri gibi), daha önce yapımı tamamlanan açık kanallı sulama projelerinin de kapalı sisteme çevrilmesi (özellikle Arazi Toplulaştırma Projesi uygulanan 38 yerleşim yerinde) çalışmalarının yapılması.

2-)Özellikle dağlık bölgede yer alan yerleşim yerlerinde kırsal kalkınma projelerine ağırlık verilmesi.

3-)Gıda Organize Sanayi Bölgesi kurulmasının desteklenmesi.

4-)Birim alanda getirisi yüksek olan örtüaltı meyvecilik (Muz, Çilek, Nektarin, Şeftali, Erik, Kayısı) sektörünün desteklenmesi.

5-)Mersin ilinde çiçekçilik sektöründe öncü olan İlçemizde; Organize Tarım İhtisas (çiçek) Sanayi Bölgeleri oluşturulmasına yönelik çalışmaların desteklenmesi.

6-)Arazi Toplulaştırma ve Tarla İçi Geliştirme Hizmetleri Projelerinin İlçemizin tamamında uygulanmasının desteklenmesi.

7-)K.K.Y.D.P. Çerçevesinde Makine ve Alet-Ekipman desteklerinin kapasitesinin arttırılarak devamı ve çiftçiliğın zor şekilde yapıldığı dağ köylerine pozitif ayrımcılık yapılması.

8-)Üretici fiyatları ile piyasa fiyatları arasındaki farkın giderilmesi amacıyla üretici birlikleri ve kooperatiflerin tarımsal ürün pazarlamasında aktif rol alabilmelerinin sağlanması amacıyla çalışmalar yapılması.

9-)İhracata yönelik ürün desteklerinin üreticiyi de kapsayacak şekilde düzenlenmesi.

10-)Toprak mahsulleri ofisi ile diğer birlik ve kuruluşların ürün taban fiyatlarını hasat tarihinden önce açıklamaları.

11-)Ziraat Bankasının destekleme ödemelerinde uyguladığı kesintilerin kaldırılması veya azaltılması.

12-)TARSİM Sisteminde erken dönemde afet olduğunda hasar tespit için gelen eksperlerin kesinleşmiş hasar poliçesi tanzim etmeyip, ürünü hasat dönemine kadar takibe alarak hasar oranını belirlememesi çiftçiyi sıkıntıya düşürmektedir. Çiftçi, eksperler ikinci kez gelene kadar geçen süre içerisinde gerekli bakım işlerini yapıp yapmamakta kararsız kalmaktadır. Bu nedenle eksperlerin afet döneminde geldiklerinde kesinleşmiş hasar poliçesini tanzim etmelerinin sağlanması. Sigorta başlangıç ve bitiş tarihlerinin internet sitesinde daha erken yayımlanması çiftçiye duyuru yapılabilmesi açısından önem arz etmektedir. Sigorta başlangıç ve bitiş tarihlerinin köy bazlı değil de ilçe bazlı olması gerekmektedir. TARSİM Sisteminde ekonomik anlamda verime yatmamış meyve ağaçlarında ağaç başı verim çok düşük alınmış olup, çiftçi beyanının esas alınması konusunda düzenleme yapılması.

13-)Özellikle turfanda meyvecilikte erken hasat piyasada olumsuzluklara neden olduğundan erken hasat kriterleri ve erken hasata engel olacak düzenlemelerin yapılması.

14-)Bölgemizde ormanlık ve makilik arazilerin çokluğu hasebiyle domuz barınmasına ve çoğalmasına müsait olup çiftçilerimize tarımsal büyük zararlara sebep olmaktadır. Mücadele ve kontrolünün sağlanması amacıyla avlanmasının yıl boyu izne tabi olmadan serbest bırakılması. Özellikle orman işletmenin kapattığı alanların olatmaya açılması.

15-)Sulama birliği gibi kuruluşların aldığı ücretlerin çok yüksek olması nedeniyle üreticiler mağdur kalmakta uygun bir seviyede tutulması konusunda çalışma yapılması.

16-)Destekleme, ÇKS başvurularından, Hayvancılık işletme tescil belgesi, nakil belgesi döner sermaye ücreti alınmaması.

17-)Yağlı Tohumlara Sağlanan Desteğin artırılması ve Diğer Tarım Ürünlerine de Sağlanması.

18-)Hazine arazilerinin çiftçilere uzun süreli kiralanması ve desteklemelerden faydalanılmasının sağlanması.

19-)Ürün deseninin mikro havzalara ayrılarak ürün deseni dışına çıkanları desteklemeden mahrum bırakarak yeterli ve dengeli ürün ekiminin sağlanması.

20-)Çiğ süt teşvik priminin yükseltilmesi.

21-)Aşılama ve küpelemenin devlet tarafından karşılanarak ücretsiz yapılması.

Çiftçilerimize daha kaliteli ve hızlı hizmet verilmesi için, 1960 yılından bu yana hizmette bulunan 550 metre kare eski binada 120 den fazla çalışanı olan İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğüne Yeni Hizmet Binasının yapımının en kısa sürede tamamlanması hususunda da uygunluğunu arz ederiz.

Saygılarımla.

Murat Kaya

Tarsus Ticaret Borsası

Yönetim Kurulu Başkanı

TOBB Ticaret Borsaları Konsey Toplantısı Sorun ve Çözüm Önerileri

SORUN	ÇÖZÜM ÖNERİSİ
İhracata yönelik devlet yardımları kapsamında DFİF'ten yapılan ödemeler ihracatçı firmaya yapılmaktadır. Uygulamada DFİF alacakları yüzünden yaşanan en büyük sorunlardan biri serbest piyasa da fiyat istikrarsızlığının oluşması ve kaliteli ürün ayırımının yapılmamasıdır.	İç tüketiminde arttırılmasına katkı sağlayacak Kalite kontrol mekanizması sağlıklı işletilerek gerekli denetimler sıklaştırılarak kaliteli üründe ihraç marka değeri yaratılmalıdır. Narenciye ürünlerinin devlet garantisinde ihraç edilmesine olanak sağlayacak uluslar arası anlaşmalar yapılmalıdır. Türk yaş meyve ve sebze endüstrisinin araştırma kuruluşları, yurt dışı pazarları ile üreticiler arasında bilgi akışını sağlayacak bir YAYIM hizmeti oluşturmalıdır. Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonundan ihracata yönelik devlet yardımının ihraç edildiği kesinlik kazanan ürünlerin teşvik primi ihracata konu ürünü yetiştiren üreticiye ödenmesi tavsiyemizdir. Ayrıca, KDV iadelerinin de kesinlik kazanan gümrük çıkış beyannamelerinin ihracat bedeli üzerinden belirlenecek oranda avans olarak ihracatçı firmaya ödenmesi diğer öneri modelimizdir
Yaş meyve ve sebze ile narenciye üretim miktarlarındaki artışı ihracatına halen yansıtamamıştır	Yaş sebze ve meyve sektöründe üretici birlikleri yasası değiştirilerek lojistik ve pazarlama konularında üretici ve ihracat destekleri revize edilmesi ile üretim planlaması yapılarak yeni bir yapı oluşturulmalıdır.Yurt içinde organize olmuş ve teknolojik yatırımlarını yapmış şirketlerin, Yurt dışında ise Sektörel Dış Satım Şirketlerinin desteklenmesi ve lojistik destek verilmesi gerekmektedir
Pamuk ve Soya gibi stratejik öneme sahip ürünlerde dışarıya bağımlılık	İç piyasada üretimin desteklenmesi, ekim alanlarının daralmasını önleyici tedbir ve önlemlerin bir an önce alınması, üreticinin bu ürünleri yetiştirmesini teşvik edici dinamik destek unsurlarının belirlenmesi, Özellikle hammadde olarak ithalatı yoğun olarak yapılan üretim açığı bulunan ayçekirdeği, soya, pamuk ve benzeri tarımsal ürünlere verilmekte olan desteklere ek olarak bu ürünlerin ihtiyaç payları ile ihracat ithalat denge oranlarının ithalat aleyhine düşürülmesine yönelik " özel üretim teşvikleri" modeli getirilmelidir.
Tarım teşviği verilen ürünlere verilen desteklerin, bölgesel olarak tespit edilmesi	Tarım ürünleri için yapılan destek ve teşvik primlerinin yılın ilk 3 ayı içinde üreticiye ödenmesi, Mevcut Havza modeline uygun olarak yetiştirilmesi ve desteklenmesi öngörülen ürünlerin aynı bölge içinde rekoltelelerinin de bölge topografyasına uygun olarak belirlenmesi ve üreticinin ürün bazında hangi ürüne ne miktarda destek alacağını belirlenmesi
Tarım Havzaları ile yenilenen Türkiye ekim deseninin dinamik hale getirilmesi	Tarımda kamu eliyle üretim planlaması ve yönlendirme yapılması, İthal edilen tarımsal ürünlere daha yüksek teşvik verilerek yeni bir destek modeli oluşturulmalıdır. Ayrıca tarım sektöründe gelişen teknolojiyle birlikte modern tarım uygulamalarıyla üretim ve kar marjının yükseltilerek markalaşma sağlanmalıdır.

Kök Ve Yumru Sebzeler	3.131.240
Meyvesi İçin Yetiştirilen Sebzeler	24.588.763
Diğer Sebzeler (Başka Yerde Sınıflandırılmamış)	1.832.287
	29.552.290

Ürün adı	Toplu meyveliklerin alanı(dekar)	2015 yılı Üretim(ton)	Türkiye Kişi Başı Tüketim
Limon	285.701	750.550	4 kğ
Mandalina (Satsuma)	227.421	725.880	
Mandalina (Clementin)	28.158	83.550	
Mandalina (King)	1.801	6.365	
Mandalina (Diğer)	177.717	340.570	7 kğ
Greyfurt (Altıntop)	63.476	250.025	0,380 kğ
Portakal (Washington)	390.098	1.350.600	
Portakal (Yafa)	19.627	70.638	
Portakal (Diğer)	133.259	395.560	19 kğ
	1.327.258	3.973.738	3.973.738

Kişi başına yıllık tüketimin 30 kilogram olduğu belirtilirken, gelişmiş ülkelerde bu rakamın 40 kilogramın üstünde olduğudur.

Sebze tüketiminde ise;

Değişik Ülkelerde Kişi Başına Düşen Sebze Miktarı Ülkeler Ortalama Yıllık Sebze Miktarı(kg)

Almanya	50-60
Amerika	210-250
Avusturya	65-70
Belçika	50-60
Danimarka	60-70
Fransa	150-200
Hollanda	70-80
İngiltere	50-75
İspanya	120-150
İsveç	25-40
İsviçre	50-60
İtalya	110-170
Japonya	70-90
Norveç	20-30
Portekiz	85-100
Türkiye	300-350
Yunanistan	80-110

YEM'DE KDV "0"

Çiftçinin dört gözle beklediği gübre ve yemdeki KDV indirimi yapıldı.

Piyasalarda satışa sunulan yem fiyatları.

	YEM	Süt Yemi 18 - 19 protein (50 Kğ)	BESİ YEMİ 14 PROTEİN
KDV % 8	2015 12. ayın sonuna kadar	42,00 TL - 43,00 TL	36,00 -38,00 TL
KDV % 1	1.1.2016	40,00 TL - 41,00 TL	34,00 - 36,00 TL
KDV % 1	28.1.2016	42,00 TL - 42,50 TL	36,00 - 38,00 TL
10.02.2016 tarih ve 29620 sayılı Resmi Gazetede 6663 Sayılı "Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.Bu karar ile karma yemlerde ve aşağıda listelenen bazı ikincil ürün yem hammaddelerinde KDV oranı sıfıra indirilmiştir.			
KDV % 0	1 MARTTAN SONRA	44,00 TL - 44,50 TL	38,00 - 39,00 TL

2015 yılı Aralık ayında KDV dahil 42,00-43,00 TL aralığında satışa sunulan **süt yemi** KDV hariç 38,80 -39,80 TL fiyatdadır.

KDV'nin %1'e indirilmesi ile KDV hariç 39,60 -40,60 TL aralığında fiyat bulurken Ocak sonunda 41,60- 42,00 TL aralığına yükselmiş.

KDV 'nin sıfırlanması ile Mart ayında SIFIR KDV'li satışı 44,00 -44,50 TL fiyatına yükseleceği yem üreticileri tarafından düşünülmektedir.

Yaklaşık 2 ay içinde YEME gelen zam % 13,50 dir.

SÜT üreticisi ve besi üreticisi KDV indiriminin yansımadığından şikayetçi.

NAR

En çok üretim Antalya 108 bin ton.

Yıl	Ürün adı	Toplu meyveliklerin alanı(dekar)	Üretim(ton)	Ağaç başına ortalama verim(kg)	Meyve veren yaşta ağaç sayısı	Meyve vermeyen yaşta ağaç sayısı	Toplam ağaç sayısı	
2015	Türkiye	Nar	307.511	445.750	33	13.310.323	4.072.289	17.382.612

Yıl	Ürün adı	Toplu meyveliklerin alanı(dekar)	Üretim(ton)	Ağaç başına ortalama verim(kg)	Meyve veren yaşta ağaç sayısı	Meyve vermeyen yaşta ağaç sayısı	Toplam ağaç sayısı	
2015	Mersin	Nar	40.621	61.919	47	1.327.730	650.503	1.978.233

Yıl	Ürün adı	Toplu meyveliklerin alanı(dekar)	Üretim(ton)	Ağaç başına ortalama verim(kg)	Meyve veren yaşta ağaç sayısı	Meyve vermeyen yaşta ağaç sayısı	Toplam ağaç sayısı	
2015	Tarsus	Nar	29.665	41.640	52	805.423	570.096	1.375.519

Türkiye kütlü pamuk üretimi 2015 TUİK verilerine göre

Ürün adı	Ekilen alan(dekar)	Hasat edilen alan(dekar)	Üretim(ton)
Pamuk (Kütlü)	4.340.134	4.340.004	2.050.000
Pamuk (Lif)	4.340.134	4.340.004	738.000

Türkiye'nin ihtiyacı olan lif pamuk miktarı yıllara göre değişmekle birlikte 1 milyon 450 bin ton civarındadır. Neredeyse üretilenin 2 katı.

Ülkemizde üretilen turunçgil (portakal, mandalina, greyfurt, limon) miktarı 1 milyon 50 bin dönünde 4 milyon tona ulaşmıştır.Üretimin yıllara ve ülkelere nazaran ihracat oranı en iyi ihracat sezonu 2011 yılında 3,6 milyon ton üretimde % 41 'i geçememiştir. Bu yıldan sonra gerçekleşen en iyi ihracat oranı ise %35-37 seviyesindedir.

Kaynak: FAO (Gıda ve Tarım Örgütü)

Sektörün en iyi oyuncusu İSPANYA ise 3,2 milyon dönümde kalite ve marka anlayışıyla 5,5 milyon tondan fazla üretiminin % 60 nı ihraç etmektedir.

Dünya ihracatında İspanya % 30'luk payla birinci sırada iken ,Türkiye beşinci sıradadır.

Kaynak: International Trade Center (Uluslararası Ticaret Merkezi)